

عنوان مقاله:

توزیع مکانی روند فراوانی بارش سالانه در شمال باختری ایران در دوره آماری ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۳

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و مخاطرات محیطی، دوره ۱۰، شماره ۳ (سال: ۱۴۰۰)

تعداد صفحات اصل مقاله: ۱۹

نویسندگان:

حسین عساکره - استاد آب وهواشناسی دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

حسن شادمان - دانشجوی دکتری آب وهواشناسی دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

خلاصه مقاله:

بارش یکی از برجسته ترین عناصر و پدیده های آب وهوایی است. شناخت بارش و به ویژه شناسایی دگرگونی های آن یکی از نخستین گام ها در برنامه ریزی های محیطی مبتنی بر دانسته های آب وهوایی است. یکی از ویژگی های رفتاری بارش دگرگونی های درازمدت آن در راستای زمان (روند) است. به نظر می رسد که روند سری های زمانی بارش بیش از آنکه از الگویی خطی پیروی کند، رفتاری غیرخطی داشته باشد. ازاین رو در این پژوهش کوشش شده است تا توزیع مکانی روند فراوانی بارش سالانه در شمال باختری ایران در دوره آماری ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۳ میلادی، با استفاده از الگوهای خطی و چندجمله ای بررسی شود. در این راستا از داده های ۲۱۹ ایستگاه همدید، آب وهواشناسی و باران سنجی استفاده شده است. یافته ها نشان داد که الگوهای خطی در آشکارسازی روند بارش سالانه در شمال باختری ایران با کاستی- های فراوانی همراه هستند؛ به گونه ای که بر پایه یک الگوی خطی فراوانی بارش تنها در ۸۲/۲۱ درصد از شمال باختری ایران روند معنی- داری داشته اند. حال آنکه با افزودن الگوهای درجه ۲ و درجه ۳ روند فراوانی بارش در ۱/۸۳ درصد از منطقه معنی دار می شود. چنانچه الگوی دارای بالاترین درجه را پایه گزینش الگوی برتر در هر یاخته بدانیم؛ آنگاه روند فراوانی بارش سالانه در ۴/۶ درصد از شمال باختری ایران دارای الگوی خطی، در ۷/۱۰ درصد دارای الگوی درجه ۲ و در ۶۶ درصد از منطقه دارای الگوی درجه ۳ است. ازاین رو تنها در ۹/۱۶ درصد از منطقه هیچ روند معنی داری رخ نداده است. همچنین دریاچه ارومیه و رشته کوه های مرکزی منطقه نقش آشکاری بر تنوع توزیع مکانی روند بارش داشته اند. به گونه ای که کانون روندهای درجه ۲ و دست کم بخش زیادی از روندهای خطی پیرامون دریاچه و در باختر کوه های مرکزی است. ازسوی دیگر گسترش روندهای درجه ۳ در تمامی موقعیت های جغرافیایی به غیر از پیرامون دریاچه این گمانه را ایجاد می کند که روندهای درجه ۳ بیش تر زیر اثر اطلاعات و رویدادهای بزرگ مقیاس آب وهوا شکل گرفته اند.

کلمات کلیدی:

بارش، روند، رگرسیون چندجمله ای، شمال باختری ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1408607>

